

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego

Projekt: „Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego”

Grupa Wymiany Doświadczeń (GWD). Zarządzanie kulturą

SPOTKANIE II. SPRAWOZDANIE

Miejsce i czas: Poznań, 5-6 grudnia 2011 r.

Miasta uczestniczące: Bytom, Biała Podlaska, Kartuzy, Kutno, Poznań – gospodarz spotkania, Turek.

Podstawowe cele spotkania:

- Prezentacja rozwiązań przyjętych w instytucjach sektora kultury w JST będącej gospodarzem spotkania (Poznań);
- Zapoznanie uczestników GWD ze strukturą oraz zaletami korzystania z SAS-u;
- Omówienie metodologii badań ankietowych odbiorców usług i propozycji treści ankiety;
- Ustalenie tematu wiodącego;
- Wymiana doświadczeń oraz wymiana opinii.

Spotkanie przebiegło zgodnie z zaplanowanym harmonogramem.

5 grudnia 2011 r. (poniedziałek)

Spotkanie GWD odbyło się w Centrum Kultury Zamek, instytucji upowszechniania kultury mieszczącej się w zbudowanej na początku XX wieku dawnej rezydencji cesarza Wilhelma II. Spotkanie rozpoczęło się o godz. 10.10. Jako pierwsza wystąpiła Pani Małgorzata Ornoch-Tabędzka i dokonała otwarcia II spotkania Grupy w imieniu Związku Miast Polskich. Pan Sławomir Hinc, Zastępca Prezydenta Miasta Poznania musiał zostać na spotkaniu Rady, w imieniu miasta Poznania uroczystie przywitała zgromadzonych uczestników Pani Beata Mitmańska, Dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki. Dokonano też krótkiej prezentacji licznie zgromadzonego kierownictwa poznańskich instytucji kultury.

Blok I: Rozwiązania strategiczne w sektorze kultury na przykładzie miasta Poznania rozpoczęła prezentacja Pani Małgorzaty Felczak, kierownika Oddziału Strategii (Wydziału Rozwoju Miasta UMP), poświęcona procesowi opracowania Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030. Zwrócono uwagę na przeprowadzone konsultacje, analizę potencjału strategicznego miasta przy użyciu metod SWOT i PEST. Podkreślono niezamykanie się miasta w granicach administracyjnych, lecz traktowania JST i aglomeracji jako spójnego organizmu. Wśród konkluzji strategicznych wskazano wysoki potencjał kulturalny miasta, który jednak dotąd był słabo wykorzystywany dla podniesienia pozycji Poznania jako ośrodka międzynarodowego. Zdecydowano o konieczności wykreowania produktu kulturalnego,

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego

będącego produktem markowym miasta. Wśród celów strategicznych znalazły się: 1. Rozwój gospodarki innowacyjnej i podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta 2. Zwiększenie znaczenia

miasta jako ośrodka wiedzy, kultury, turystyki i sportu 3. Poprawa jakości życia oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta 4. Utworzenie Metropolii Poznań. Cele strategiczne zostały doprecyzowane przez cele pośrednie i 21 programów strategicznych.

Jako kolejny wystąpił Pan Profesor Antoni Szczuciński, Przewodniczący Komisji Kultury i Nauki RMP, członek zespołu przygotowującego Program 7 Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030, długoletni radny, filozof, obecnie przedstawiciel opozycji, zaangażowany w działania na rzecz rozwoju kultury w mieście Poznaniu. Jego wystąpienie przyniosło bardzo interesujący kontrpunkt dla poprzedzającej prezentacji i spotkało się z dużym uznaniem ze strony uczestników GWD. Profesor przedstawił sytuację intensywnego rozwoju sektora kultury w Poznaniu, związanego z wykorzystaniem funduszy europejskich. Pokazał, że od 100 lat Poznań nie doświadczał tak wielkiej prosperity. Skonfrontował rozmach inwestycyjny z powołaniem Sztabu antykrzysowego na rzecz poznańskiej kultury, który zawiązał się rok temu i skupił 175 osób. Przedstawił tezę o istnieniu dwóch rodzajów społeczeństwa. Pierwszy rodzaj społeczeństwa: osoby, które zaproszone zostały do pracy nad strategią: fachowcy, szefowie instytucji, przedstawiciele NGO, także urzędnicy miejscy. Efekt jest zadowalający. A jednak Strategia nie znalazła pożądanego odzewu w nurcie obywatelskim, być może dlatego, że był to proces zainicjowany przez władzę. Drugi rodzaj społeczeństwa: osoby niezadowolone z przegranej w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Tutaj społeczeństwo obywatelskie było bardzo duże, w tym zaangażowanie podmiotów alternatywnych, które włączyły się w autorskie opracowanie koncepcji. Prace nad ESK uruchomiły wyobraźnię grup stojących dalej od urzędu, środek ciężkości przesunął się dalej od urzędu. Pojawiły się ambicje, a tymczasem szansa zniknęła. Oczekiwania zwróciły się w stronę władzy. W ten sposób narodził się ruch mówiący, że mamy kryzys w zarządzaniu kulturą. Jednym z pozytywnych efektów trzydniowego, dopiero co zakończonego kongresu jest to, że prawie wszyscy jego uczestnicy przeczytali strategię. Wcześniej wiedza na jej temat była znikoma. Pojawiło się kilka nowych sugestii, ale de facto materiał wypracowany przez kongres nie różni się zakresem od zawartości Strategii – różnica dotyczy wyłącznie poczucia **podmiotowości**. Ogólne konstatacje są bardzo podobne. Natomiast podstawowa sprawa dotyczy chęci współzrządzenia ze strony organizacji III sektora. Profesor przedstawił też w skrócie **7 strategii rozwoju miasta Poznania**. Dla każdego z projektów wypracowano identyczne karty, wskazano mierniki. Wśród celów wskazano stworzenie Regionalnego Obserwatorium Rozwoju Kultury.

Kolejna prezentacja, przedstawiona przez Pana Dyrektora Wojciecha Spaleniaka dotyczyła rozbudowy Biblioteki Raczyńskich. Biblioteka Raczyńskich, instytucja ogromnie istotna dla Poznania, której rozwój w pewnym momencie zaczął być ograniczany przez infrastrukturę. Zdecydowano o rozwoju Biblioteki, która ma stać się kulturalnym salonem miasta. Zwycięski projekt został przedstawiony przez zespół JEMS Architektki z Warszawy. Środki zostały pozyskane z programu Infrastruktura i Środowisko.

Prezentacja projektu rozbudowy Malarni Teatru Polskiego została, ze względu na nieobecność Pana Dyrektora Pawła Szkotaka, przesunięta na dzień następny.

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego

Modernizację Sali Wielkiej Centrum Kultury Zamek, która będzie pełnić funkcje kinowe, przedstawił Pan Dyrektor Marek Raczak. Zwrócił między innymi uwagę na plan skoncentrowania się na ofercie repertuarowej, ambitnej, tak aby nie konkurować z multipleksami. Środki na renowację sali pozyskano z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Kilka słów na temat miejsca, w którym odbywało się spotkanie GWD przedstawił też Pan Waldemar Idzikowski, szef galerii Profil. Galeria

powstała w 1990 r. Wcześniej funkcjonował tu Pałac Kultury, który ukierunkowany był na działalność amatorską, nieprofesjonalną.

Kolejne prezentacje dotyczyły dwóch spektakularnych inwestycji, realizowanych na terenie Ostrowia Tumskiego. Projekt Rezerwatu Archeologicznego na Ostrowie Tumskim przedstawił Pan dr Michał Brzostowicz, Zastępca Dyrektora Muzeum Archeologicznego, natomiast projekt Interaktywnego Centrum Historii Ostrowa Tumskiego zaprezentował Pan Dyrektor Centrum Turystyki Kulturowej *Trakt*, Lech Łangowski. Park historyczny będzie miał na celu ekspozycję dziedzictwa kulturowego Ostrowa Tumskiego i dzielnicy służebnej Śródka. Jego podstawową funkcją będzie działanie jako centrum interpretacji. Zdecydowano o przedstawieniu kilku wariantów interpretacyjnych. W ramach ekspozycji zaprezentowanych zostanie kilka osi narracyjnych. Na poziomie projektu architektonicznego ciekawym rozwiązaniem jest perspektywa skierowana na katedrę, będącą dominantą wzgórza i stałym punktem odniesienia w podróży przez historię.

Kolejna prezentacja dotyczyła pawilonu Nowa Gazownia, której funkcje szczegółowo przedstawiła koordynatorka projektu Agata Rogoś. Pawilon Nowa Gazownia, obecnie znajdujący się w zarządzie Estrady Poznańskiej, powstał w bezpośredniej bliskości historycznych budynków starej gazowni miejskiej i opiera się na koncepcji nowego domu kultury, stworzonej przez osoby skupione wokół Stowarzyszenia Czas Kultury na zamówienie władz miasta Poznania. Najważniejsze cele Nowej Gazowni: 1. miejsce powołane w celu rewitalizacji dzielnicy Chwaliszewo jako centrum debaty intelektualnej dot. procesów rewitalizacyjnych, 2. centrum działań prospołecznych, asymilacyjnych dla mieszkańców Chwaliszewa, który został przez nich zaakceptowany, 3. punkt promocji sztuki współczesnej, miejsce przełamывanie barier dizajnu, kultury i sztuki. Cechami charakterystycznymi pawilonu ma być nowoczesna struktura zarządzania, elastyczność działania, rada programowa oraz konsultacje społeczne. Pawilon jako organizacja ucząca się – żywe reagowanie na to, co się dzieje w zależności od pojawiających się potrzeb, nigdy nie jest ostatecznie zamknięta. Motto instytucji: „Jedno miejsce – wiele możliwości”.

Następna prezentacja poświęcona została przygotowaniu dzieci i młodzieży do aktywnego uczestnictwa w kulturze na przykładzie działalności prowadzonej przez Centrum Sztuki Dziecka, którego działalność przybliżył uczestnikom GWD Pan Dyrektor Jerzy Moszkowicz. Centrum Sztuki Dziecka to jedyna tego typu instytucja kultury w Polsce, łącząca ambicje artystyczne z szeroko pojętym upowszechnianiem. Wcześniej Ogólnopolski Ośrodek Sztuki dla Dzieci i Młodzieży. Podstawowym założeniem Centrum jest pozycja dziecka jako partnera w dialogu z artystą. Często uważa się, że sztuka dla dzieci jest „gorszą sztuką”. Być może rację ma Andrzej Maleszka, który zauważa, że przekonanie o tym, że wszystko dla dzieci jest mniej ważne, bierze się stąd, że same dzieci są mniejsze. Tymczasem Janusz Korczak wskazywał, że naszym zadaniem jest podciąganie się, nie obniżanie, do poziomu dzieci.

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego

Pierwotnie powołana instytucja miała charakter Ministerstwo Kultury i Sztuki dla dzieci. Miała charakter narodowy, podlegała bezpośrednio MKiDN. Obecnie CSD jest instytucją miejską, ale statut pozwala działać w sferze pozalokalne. Jednocześnie zmiana organizatora wpłynęła na „ulokowanie” działań. Budżet na poziomie 50% zabezpiecza miasto, w drugiej kolejności MKiDN, wreszcie PISF. Działalność odbywa się w oparciu o kilka pokoi biurowych. Trzy główne linie działania: 1. inspiracja środowiska (twórczość dla dziecka nie jest właściwie traktowana przez samych twórców); 2. promocja

sztuki dla dzieci, sztuki współczesnej, niekomercyjnej, wartościowej; 3. upowszechnianie – prezentacje, scena autora – beneficjentami są poznańskie dzieci, które przychodzą na spotkania.

Po obiedzie, na który gospodarze spotkania zaprosili uczestników GWD do Restauracji Pod Pretekstem, która zlokalizowana jest w kompleksie obiektów Centrum Kultury Zamek, przystąpiono do realizacji bloku II, poświęconego Systemowi Analiz Samorządowych, który poprowadził Piotr Knaś z Małopolskiego Instytutu Kultury w Krakowie.

Blok II miał charakter warsztatowy. Na początku Piotr Knaś przedstawił prezentację dotyczącą Systemu Analiz Samorządowych w kontekście danych dotyczących sektora kultury. Ważną częścią prezentacji było porównanie SAS-u do innych systemów analiz wskaźników ilościowych (Bank Danych Lokalnych GUS oraz Obserwatorium Żywej Kultury w ramach platformy Moja Polis). Po prezentacji analizowane były narzędzia związane z gromadzeniem danych w ramach SAS oraz te dotyczące badań satysfakcji klientów z usług instytucji kultury, które zostaną wykorzystane w ramach projektu. Ustalono, że Piotr Knaś do 24 grudnia zaproponuje zmodyfikowane narzędzie badawcze, oceniające jakość usług w instytucjach kultury oraz przygotuje dla samorządów instrukcję związaną z metodyką przeprowadzenia badania i dystrybucją ankiet. Miasta zobowiązały się do przekazania swoich wniosków dotyczących ankiety SAS w terminie do następnego spotkania. Uwagi miast zostaną wykorzystane w ewentualnej modyfikacji narzędzia monitorowania sektora kultury w SAS. Małgorzata Ornoch-Tabędzka zobowiązała się, że prześle do uczestników ostateczny wzór tabeli związanej z monitorowaniem decyzji administracyjnych. Miasta natomiast powinny odesłać tabelę do ZMP przed końcem roku 2011.

6 grudnia 2011 r. (wtorek)

Blok III. Rozwiązania strategiczne w sektorze kultury rozpoczął się od wizyty w siedzibie Wydawnictwa Miejskiego. Cele i działania Wydawnictwa Miejskiego Poznania jako miejskiej instytucji kultury, skoncentrowanej na promocji Miasta i jego oferty kulturalnej, przedstawił Pan Dyrektor Dariusz Jaworski. Instytucja istnieje od 20 lat, wcześniej jako gospodarstwo pomocnicze, obecnie zmieniona na instytucję kultury, która prowadzi Centrum Informacji Miejskiej oraz wydawnictwo. Instytucja amorficzna, nietypowa, o szeroko zakrojonej działalności: wydaje miesięcznik „IKS”, periodyk „Kronika Miasta Poznania”, funkcjonujący od 1923 r. oraz Biuletyn miejski, pierwotnie dla radnych, od roku wyłącznie w postaci wirtualnej, w postaci nowoczesnej strony internetowej. Rozwinięty jest także dział edukacyjno-wydawniczy (np. publikacja dla dzieci „Jadę tramwajem i Poznań poznaję”), w ramach

Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego

którego wydawane są materiały niekomercyjne, realizujące misję. Środki pozyskiwane są ze sprzedaży pamiątek z Poznania (linia, którą wymyślono, ale nie realizowano: ponad 100 wzorów, materiały promocyjne miasta, szeroko dystrybuowane).

Następnie odwiedzono dwa obiekty, omówione dnia poprzedniego: pawilon Nowa Gazownia, gdzie zapoznano się z możliwościami rewitalizacji i adaptacji na cele kulturalne obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej) oraz miejsce realizacji nowych obiektów na Ostrowiu Tumskim.

W ramach podsumowania II spotkania GWD przyjęto, że tematem przewodnim GWD. Zarządzanie kulturą będzie zarządzanie strategiczne sektorem kultury w JST oraz zarządzanie strategiczne instytucją kultury. Ustalono także, że w ramach każdego spotkania zagwarantowane zostaną minimum dwie

półgodzinne przerwy kawowe oraz godzinna przerwa na obiad w obrębie zajęć odbywających się od godz. 10.00 do godz. 17.00. Przyjęto także następujący harmonogram spotkań:

Spotkanie III. Turek – luty-marzec 2012

Spotkanie IV. Kutno – kwiecień 2012

Spotkanie V. Kartuzy – czerwiec 2012

Spotkanie VI. Biała Podlaska – wrzesień 2012

Spotkanie VII. ew. Poznań – styczeń-marzec 2013

Spotkanie VIII. ew. Kraków – kwiecień-maj 2013

Spotkanie w Turku odbędzie się w dniach 8-9 marca 2012 r.

Na uczestnikach GWD największe wrażenie w Poznaniu zrobiło:

- Bogactwo inwestycyjne
- ICHOT – pomysł na nowoczesne przekazywanie wiedzy
- Gwiazdka w prawym górnym rogu
- Strategia jako wyraz perspektywy rozwoju
- Inwestycje – wykorzystanie potencjału, który się rodzi
- Architektura Centrum Kultury Zamek
- Koncepcja wydawnictwa jako miejskiej instytucji kultury
- Koncepcja Nowej Gazowni jako nowego domu kultury
- Wszędzie widoczna teoria racjonalnego działania
- Zgodne z rzeczywistością hasło miasto know-how
- Wciąż widoczna historia – Poznań jako kolebka pracy organicznej
- Gościnność Gospodarzy

Opracowanie: Joanna Orlik

Kraków, grudzień 2011 r.

